

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Capvt IV. De Materia, & forma consecrationis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

maximè ad Sacrificium, prout Ecclesia ordinavit, pertinere, nemini est dubium.

11. Petes, quid venit præcisè, nomine Canonis? id enim, propter dicta, non ignorare, oppidò necessarium est. Respondco. Gavantus in *Miss. p. 2. tit. 7. cap. 8. num. 1. lit. L. & p. 3. tit. 10. num. 2.* ait venire illam Missæ partem, quæ incipit à *Te igitur* (aliqui incipere dicunt à *qui pridie, quàm pascetur,*) sed minus rectè, ut probat *Fagund. 1. Eccl. præcept. l. 3. c. 18. n. 5.* usque ad *libera nos* inclusive. Licet idem Gavant. in *Rubr. Miss. p. 2. tit. 17. n. 34.* videatur excludere à Canone prædictum *libera nos* imò & orationem Dominicalem; tibi enim postquam declaravit illud *per ipsum, cum ipso, & in ipso*, quod legitur ante prædictam Dominicalem Orationem, sic addit & hic finis Canonis.

Suar. vet. de *Sacr. d. 83. sect. 2. initio*, docet vocari Canonem Missæ, totum id, quod legitur à *Te igitur*, usque ad consumptionem Sacramenti, additque voce Canonis usum esse S. Gregorium in his verbis, *Mox post Canonem Orationem Dominicam dici statuis.* Vides. Suarium, & S. Gregorium à Suar. allatum dissentire ille usque ad consumptionem Sacramenti, hic ante Orationem Dominicam claudi Canonem statuit.

Quidquid sit, certè in re nostra, usque ad Orationem Dominicalem Canonem definit, ut nimirum, quia, aqua ferè distantia est à *Te igitur*, usque ad Consecrationem Dominicalem, istud sit, quod majori devotione, attentioneque Sacerdotis indigeat. Aliquid tamen parvis devotionis esse dandum consumptioni Eucharistiæ inficiari non possumus.

CAPVT IV.

De Materia, & Forma Consecrationis, remissivè.

1. Cum certum sit in Pane, & Vino, ac per verba à Christo Domino instituta, *Hoc est Corpus meum.* Et *Hic est Calix*, &c. esse à Sacerdote consecrandum; cumque de his satis multa disputent Theologi, nostrum non erit, nisi aliqua tangere, quæ ad casus Conscientiæ, & quidem practice spectant. Imò, quia multa etiam quæ ex his, ad nos pertinent, in hoc toto *Opusculo* sparsim disputata sunt, & disputabuntur; de ætymologia autem, & fermentato quatenus sunt materia Consecrationis, egimus in *Opusculo de expedienda communione*, c. 2. § 9. ideo unum, aut alterum, quod alibi locum non obtinuit, hic dumtaxat erit à nobis breviter explicandum.

§. I. Quanta sit aqua Calici immiscenda.

2. Illud persèpe torquet Sacerdotes, æquantanum aqua (quæ certè naturalis, seu elementaris esse debet) infundenda sit Calici.

Ut omittam Concil. Triburense, quod fuit Provinciale, nec approbatum, concedens duas partes vini, & tertiam aquæ, certè Conc. Florentin. in *decr. Eug. IV. §. Tertium autem Sacramentum*, quod fuit universale, monet esse infundendam aquam modicissimam.

In Sacris Canonibus id determinatum non legimus: solum in c. *Perniciosus, de celebr. Miss.* reprehenduntur, qui plus de aqua ponunt in Calice, quam de vino.

Sanctus Thomas 3. p. *quest. 74. art. 8. in cor.* semper tutius esse ait, parum de aqua apponere, ne solvatur species vini.

Suar. de *Sacram. disp. 45. sect. 3.* cum dixisset, non posse certiore regulam præscribi, quàm, ut aqua sit in modicissima quantitate, quia qualibet gutta sensibilis sufficit, & talis non poterit corrumpere vinum, concludit cum Durando, esse id arbitrio Sacerdotis relinquendum.

Coninch. de *Euch. q. 74. art. 8. num. 140.* & Layman.

lib. 5. tract. 4. c. 2. num. 9. communem præxim esse octies, vel decies plus vini ponatur, quàm aqua, tamen scrupulosè agendum, quia medicus in aliquam partem excessus, non est curandus.

Delugo de *Euch. d. 4. sect. 2. num. 38.* ait, quod si vel sexta pars aquæ ponatur, non videtur habere vitium, quia non est crebescibile, vinum esse adeo ut tam modica aqua corrumpatur.

3. Ex his sapienter dictis, puto conveniunt tam tradi posse, si res statum ad rationem rationis unde sit, quod modica aqua immisceri debet, est, quàm aliqui ex prædictis Doctoribus opinantur, quia nimirum non debet tanta vis aquæ apponum corrumpi possit, seu (ut abstrahamus à personis philosophicis) ut non possit absolute dici, quod est in Calice, est vinum. Quando enim est aquæ quantitas in vino, non erit vinum, quod modo absolute vinum appellatur, & quod, ut huius Sacramenti Christus Dominus assumptus.

4. Ex hac igitur ratione hæc regula constituta est, Tantam aquam infundi posse, quantum necesse ad corrumpeendum, seu ad distrachendum vinum esse physico, vel certè ab esse morali (ut sic loquimur), ita scilicet, ut possit dici, *Hoc quod est Vinum, absolute est.* Hæc tamen regula. Quoniam modica aqua infundatur, nullum periculum est distractionis, ideo illa communiter consuevit, cum difficile sit, etiam incauto Sacerdoti, terminis modicæ aquæ sistere (vel si tantam infundat, ut ab ea possit, vel corrumpi substantia vini, strahi absoluta vini denominatio, jam vides, quæ facile pusillanimes Sacerdotes, ex hac regula possit.

An aqua, & vinum infundenda in Calicem, possint praeinfrigidari.

1. Non multis ab hinc annis in aliquibus locis, in Sicilia, vis caloris fervet, solent Ministri aquam in Sacrificio exhibendo, nive citius, intra apta ad hunc usum vascula, infundere. Idem nonnulli majoris nominis Prælati quorundam ætis calidioribus mensibus usurpant, imò etiam Prælatorum exemplo, morem ad illos alios nonnulli affirmant. Quæritur an id in re rectè perquirat.

2. Suarez de *Sacram. disp. 45. sect. 3.* postquam eum qui cum naturali aqua apponenda in Calicem eam infusa quantitate immisceret (puta ad illam ratam reddendam) non peccaturum contra affirmatum præceptum de aqua Calici apponenda, quia jam apponit, sed peccaturum graviter (graviter peccaturum terminos peccati venialis, sic enim parvitas materia suadet Suarium interpretari) contra negativum præceptum non miscendi aliquid in Materiis Sacramentalibus Christi institutionem, & consuetudinem Ecclesiæ: postquam inquam, hæc dixit, sic addit. Ex hoc dicandum est de qualitate accidentalis aquæ, ut calida, aut frigida, pura, &c. in his enim servanda reverentia Sacramenti, & ordinaria consuetudo Ecclesiæ, nullus novus ritus introducendus. Hæc Suarez. Figuræ præterea 3. Ecclesiæ præcept. l. 2. c. 4. n. 14. sic habet. *Inter etiam peccatum lethale committeret, qui Calicem contrahendo aquam calidam, etiam veram, & naturalem immiscuerit, quia contra consuetudinem Ecclesiæ est, lide tamen Sacramentum conficiet.*

3. Ab ejusmodi prædictorum doctrina, fortassis, moti nonnulli cum primum cum morem aquæ, numque infrigidandi ad Sacrificium animadvertunt, lum graviter reprehenderunt, & contra usum prædictum locuti peracriter sunt.

4. Puto nihilominus, id peccatum mortale non

se, imò nec veniale ex se, nisi forte aliquando per accidens. Singula probo, ac explico.

5. Dico enim Primò, non esse mortale (excipe semper circa scandalum grave, quod tamen difficiliter hic occurrere potest, & circa animum inducendi novum ritum, quæ duo semper excepta intelliguntur,) Ratio est Primò, quia hoc nihil aliud tandem est, nisi addere, vel mutare aliquid accidentale in Missa. At infra cap. 5. dicemus id aliquando non esse mortale propter parvitatem materiæ, cum igitur in casu nostro, aquam, vinumque esse minus, vel magis frigida, vel calida, accidentale, & satis modicum sit, ad mortale nequaquam pervenit. Prædicta rei parvitas fortasse movit Innocentium IV. in Bulla de Gracis, ab ipso edita ann. 1254. in tom. 1. Bullarj, ut Græcorum morem non reprobareret, calidam aquam Calici infundendum Aquam (inquit) sive calida, sive frigida adhibeatur in Sacrificio Altaris.

6. Secundò, quia quo magis aqua naturali utor, eo longius à peccato recedo, quia me conformem reddo consuetudini Ecclesiæ naturalem aquam exposcentis. At cum frigus sit aquæ connaturalis, eam infigidando, magis, ut ita dicam, naturalem eandem reddo, recedo igitur magis à peccato. Atque ex hac ratione sit, ut si calidam aquam apponere esset peccatum, non tamen esset calidam apponere frigidam, quia ibi adderem aquam ad esse accidentali ipsi connaturali, hic ad esse connaturale reducerem, sed nec ibi peccatum, saltem mortale esse, ex aliis rationibus constat.

7. Tertiò, quia dum in partibus Borealibus frigidissima, ut solet ibi esse, aqua, vel vinum apponitur in Calice, non peccatur, quia apponitur id, quod ibi communiter est in usu hominum: sed per nivem in nostris regionibus aqua, vel vinum non nisi similem frigiditatem concipit, & ex alia parte iam nunc in omnium etiam mediocrium hominum mensis usui est. Ergo nec similiter peccatur. Dices. At ibi nullo artificio, hic aliquo utimur. Respondet. Non video, si arte quæcumque posita, remanet aqua naturalis, & pura, & vinum simili arte, remanet merum item & naturale, ut supponimus, cur ars nobis obstat debeat? Sane si vinum posset aliquo artificio, sine unctione alterius substantiæ generosius reddi, talisne ars impediret, quominus posset cum laude adhiberi in Sacrificio? nihil igitur officit ars.

8. Quartò, quia non constat consuetudinem Ecclesiæ apponendi aquam ut casu invenitur in amphora, vel in fonte, & vinum, ut invenitur in dolio, esse obligantem sub mortali, ergo non est tenendum sub mortali obligare. Hoc modo argumentandi, & nos L. 1. c. 6. §. 2. num. 3. & n. 5. & alibi, usi frequenter sumus, & passim Doctores, Moral. de Euch. disp. 2. diff. 3. circa initium alique, Suar. de Sac. disp. 8. sect. 1. §. 1. Hac res, in similibus utuntur.

9. Ad auctoritatem Suarj dico contrarium ab ipso non doceri, si attente legatur. Fagundes vero ideo (puto) docet esse mortale calidam aquam apponere, quia supponit, id fieri, ad inducendum novum ritum Ecclesiæ Græcæ calidam apponentis.

10. Dico Secundò, nec peccari venialiter ex obiecto, ex obiecto, inquam, propter ea, quæ mox num. seq. dicam. Ratio est, quia nihil fit contra reverentiam Sacramenti nec contra consuetudinem, quæ constat obligare etiam sub veniali.

Confirmo, quia id potest non ratò fieri cum perico; Die quælo qui in festis solemnioribus (ut certè passim facere consuevimus) vinum Appium, Creticum, Chium, brevier, vinum generosissimum, panemque primarium præparat Sacerdotibus ad Consecrationem: sicuti, & ille, qui cætera omnia, & meliora, & præstantiora ad festi pompam diligenter promit, laudandusne erit, an vituperandus? Certè magnopere commendandus, qui magnificentius, quam potest, res conditoris nostri tractet. Cum igitur præstantius sit in Sacrificio, sicuti & in Convivio, vinum & aquam gelidam apponere,

Par. II.

cur volenti meliora quæque pro Domino profundere, merito non ascribetur? Quod si quis iis uteretur ad delicæas, ipsi imputetur: sicuti eidem imputaretur, si vinum generosum, si odoramenta per Templum sparsa, si vestes aureas, & similia in festis adhiberi consueverat, ad vanitatem vertere, minus sapienter, veller.

11. Dico Tertiò. Si quis, data opera, ad meram gustus delectationem, iis gelidis liquoribus, in Missa, uti veller, peccare venialiter mihi dubium non est, sicuti, si ad similem finem, vinum generosum adhiberet. Ratio est, quia nonnulla inconvenientia, & irreverentia est, in eo loco, & ministerio, corporalem delectationem velle capere: aio tamen id per accidens esse, ratione talis personæ, perperam operantis; nec excedere fines peccati venialis, quia culpa est in materia ex genere suo, levi, neque ex se, redundant in gravem injuriam Sacramenti.

CAP V. V.

Quid peccet, qui aliquid omittit, vel addit in Missa.

§. I. Premittitur obligatio, quam inducunt Rubricæ Missalis.

1. Rubricarum, aliarum sunt Præceptivæ, Directivæ aliarum. Illæ obligant ad mortale ex genere suo: nisi excuset parvitas materiæ, vel inadvertentia: hæ, cum sint de consilio, non obligant, saltem, sub mortali. Ita Delugo de Euch. disp. 20. sect. 4. num. 104. March. de or. tract. 3. p. 3. cap. 6. Gavanto in Rubr. Miss. p. 3. tit. 11. Difficultas autem est in tradenda regula, qua dignoscatur, has esse præceptivas, illas non item.

2. Ex multis dictis à Gavanto ibid. in hanc rem, colligi posset hæc regula. Illæ Rubricæ, in quibus dicitur graviter, vel gravissimè peccari à transgressore, & illæ, in quibus agitur de integritate Sacrificij vel Sacramenti, & illæ, in quibus Doctores communiter cognoscunt gravitatem, sunt præceptivæ, atque adeo eas non observans, peccat mortaliter: cæteræ sunt, vel propè præceptivæ, vel dubiæ, vel merè directivæ, atque adeo non peccat transgressor.

3. Vides hanc regulam non esse admodum expeditam; Expeditior ergo est illa, quam affert Marchinus ibid. Delugo ibid. alique. Omnes rubricæ sunt, ut tales, directivæ: & solum illæ censendæ sunt præceptivæ quæ continent, seu notant aliquid, quod alias ex iure, vel ex legissima consuetudine graviter iubentur, vel ipsæ Rubricæ expressè sub mortali præcipiunt. Ratio huius regulæ est, quia ex una parte, Rubrica nihil aliud ex se est, nisi mera quædam magis ductio circa ea, quæ dicenda, faciendaque sunt, rubro colore solita scribi, & ex alia, si aliunde etiam à conditore ipsarum Rubricarum, qui tandem est Summus Pontifex, habeatur, quod id, quod notatur, sit de præcepto, non potest tale non esse.

4. Hinc Rubricæ de servando jejunio ante celebrationem Missæ, De integritate Sacrificij, De loco celebrandi, De præmittenda Confessione, De Ara consecrata, De vestimentis, instrumentisque Sacris, De materiæ Sacramenti, id est, pane triticeo. Vinoque de vite, De pane azymo in Ecclesia Latina, De reverentia tanto Sacrificio debita, & si quæ alia sunt similia, meritò sunt præceptivæ, quia vel à iure naturæ, vel Divino Christi Domini, vel Ecclesiastico præcipiuntur.

5. Contra, Rubricæ de orando ante, vel post Missam: De numero Oratorum, de servando officio duplici primæ classis, vel secundæ, & similibus, cum non præcipiantur ab ullo iure, solum erunt directivæ sine cedere peccati mortalis.

6. Excipe Primò, ne negligantur hæ cum scandalo vel ex contemptu, ad quem contemptum reducit

M 2

Gavan